

Een steen voor opa De Jong

Eveline Ehrlich houdt herinnering aan vermoorde joodse arts levend

UTRECHT • „De steen ter nagedachtenis van mijn gedeporteerde opa lag nog maar net in de stoep, of een vrouw met twee kinderen vroeg naar wat erop stond. Ik heb hun zijn verhaal verteld. Dat zoiets gebeurde, daar was ik heel blij mee.”

INEKE INKLAAR

Eveline Ehrlich-Stibbe (62) is initiatiefnemer van de steentjes die herinneren aan haar joodse opa Martin Andries de Jong en haar oom, Leendert Tinus de Jong.

Die twee familieleden van moederskant zijn vanaf hun woonhuis aan de Maliesingel 36 door de Duitsers weggevoerd. „Ze hielpen onderduikers. Hun naam stond op een lijst die in handen van de Duitsers is gevallen. Ze zijn op transport gesteld en vermoord in Auschwitz.”

De messing steentjes zijn *Stolpersteine*. Ze maken deel uit van een project van de Berlijnse kunstenaars Gunter Demnig. Voor huizen waar joden woonden, die door de

« Hij moet klein geweest zijn. Mager. Alles wat ik heb is één pasfootje.

Eveline Ehrlich-Stibbe

nazi's zijn weggevoerd, legt hij een herdenkingsplaatje in de stoep. Hij speelt daarmee in op het joodse gezegde 'zolang iemands naam wordt genoemd, wordt hij niet vergeten.'

Inmiddels heeft Demnig - op bestelling - al ruim 23.000 'struikelstenen' geplaatst in Nederland, Duitsland, Tsjechië, Oostenrijk, België en Hongarije.

In Utrecht ligt er eentje in de Schoutenstraat, voor Fien Groen. Aan de Nieuwegracht, voor de deur van het voormalige Centraal Israëlitische Weeshuis, liggen er meer ter herinnering aan de weggevoerde kinderen en directieleden.

Ehrlich heeft haar grootvader nooit gekend. „Mijn oma, die we Ootjepoe noemden, had geen man.

Eveline Ehrlich-Stibbe op de Maliesingel met de Duitse kunstenaar Gunter Demnig, bij het leggen van de messing herdenkingssteentjes (*Stolpersteine*) voor haar gedeporteerde opa en oom De Jong. FOTO'S RUUD VOEST

Flarden, dat is alles. „Hij had een auto, waarmee het gezin op vakantie naar Italië ging. Mijn grootvader was dus een notabele. Opa was gek op zijn drie kinderen: Lize Bertha, Leendert Tinus en Louïse. Hij moet klein geweest zijn. Mager. Alles wat ik van hem heb is één pasfootje.”

Voor het leggen van de *Stolpersteine* was Ehrlich, die al een tijdje in Amstelveen woont, weer terug aan de Maliesingel. „Als kind vond ik het geen prettig huis, het was donker en bedompt.”

Nu woont er een alleenstaande Duitser. Ze heeft hem uitgenodigd voor de steenlegging. „Een aardige man, die het pand fantastisch heeft opgeknapt. Ik kende er niets meer van terug.”

De joodse is trots op de herdenkingsplaatjes in de stoep. „Klein,

maar tastbaar. Dat ze aanleiding geven tot vragen, tot nadenken, tot herinneren - prima. Daar zijn ze voor bedoeld. Later zag ik iemand eroverheen fietsen; ook dat gebeurt. Het zij zo.”

Voorlopig laat ze het bij deze twee (door haar betaalde) struikelsteentjes. „Bij de familie van vaderskant is er geen beginnen aan. Als je op het digitaal joods monument kijkt, zie je dat er bijna 300 Stibbes zijn vermoord.”

REAGEREN?
Eveline Ehrlich-Stibbe is op zoek naar mensen die iets over haar grootvader (foto) of oom weten. Mail naar un.reageren@ad.nl

Mijn broer en ik stonden er gewoon niet bij stil waarom dat was.”

Haar moeder praatte bijna nooit over haar eigen vader, barstte in tranen uit als hij ter sprake kwam. Tot 'die ene beklemmende avond vlak voor 4 en 5 mei.

„Ik zal een jaar of 6, 7 geweest zijn. We stonden voor het raam naar de auto's op de Biltstraat te kijken, toen zei ze dat haar vader was omgekomen in de oorlog. Net

als zijn zoon, die ze Broer noemde.”

De geboren Utrechtse weet weinig over haar opa, die 52 is geworden. Ze vertelt het droog. „Hij was huisarts, had een grote joodse klantenkring. Zelf was hij overigens niet praktizerend joods.”

Ze heeft als fysiotherapeute ooit iemand behandeld, die patiënt bij haar grootvader was geweest. „Die vertelde dat hij een zachtvaardig, hardwerkend mens was.”